ГАЗЭТА РАБОЧА-СЯЛЯНСКАЙ МОЛАДЗІ БЕЛАРУСІ

ПРОЛЕТАРЫ ЎСІХ КРАЁЎ, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

ЧЫРВОНАЯ ЗЬМЕНА

ОРГАН ЦЭНТРАЛЬНАГА І МЕНСКАГА КОМІТЭТАЎ ЛЕНІНСКАГА КОМУНІСТЫЧНАГА САЮЗУ МОЛАДЗІ БЕЛАРУСІ

№ 51 (433) Серада, 11 мая 1927 г. | Выходзіць тры разы на тыдню У СЕРАДУ, ПЯТНІЦУ І НЯДЗЕЛЮ | Год выд. VII. | Рэдактар прымае ад 12 да 2 гадз. дню. Сакратар ад 10—12 і ад 2—3 гадз. Тэл. № 903. | Адрас рэдакцыі газэты „Чырвоная Зьмена": Менск, Комсам. 25.

Будынак на пяску.

Буржуазная контр-рэволюцыя заўладала Нанкінам, Шанхаем, Кантонам і ўсім Паўднёва-Усходнім узьбярэжжам Кітаю, якое раскідана паміж гэтымі цэнтрамі. Навокал-жа рэволюцыйнага Ўхану аб'яднаны правінцыі Хубей і Хунань (па сярэдняй плыні ракі Ян-Цзэ-Цзян).

Але зусім іншы малюнак мы назіраем у кожным з гэтых лягераў. Усё насельніцтва і мясцовыя ўлады ў правінцыях Хубей і Хунань цьвёрда стаяць на баку Ўханскага ўраду. Супроць-жа Чан-Кай-Шы ўсё больш узмацняецца бушаваньне рабочых, сялян і салдат, якія змаглі ўцяміць сапраўдную сутнасьць кітайскага Мусаліні і не жадаюць мірыцца з яго панаваньнем.

Каб замацаваць сваю ўладу, Чан-Кай-Шы карыстаецца гатовымі рацэптамі, пазычанымі з Італіі і Польшчы. Адначасова з крывавымі расправамі над перадавымі рэволюцыянэрамі, ён выкідвае дэмагогічныя лёзунгі аб абароне інтарэсаў рабочых і сялян. Але кітайскія масы не паддаліся на гэтую вудачку.

* * *

Становішча Чан-Кай-Шы нятрывалае. Гэта прымушаны прызнаць нават ангельцы. Вось чаму яны да гэтага часу ўхіляюцца ад падтрымкі фашысцкага генэрала.

Бач, Чан-Кай-Шы рабіў усё ад яго залежачае, каб здаволіць ангельцаў. Ён абрабаваў клясавыя профсаюзы, ён загнаў у падпольле зьнялюбелых комуністаў. Ён выказаў гатоўнасьць даць «здавальненьне» за Нанкінскі інцыдэнт, ён да самааддачы лізаў ангельскі бот.

Гэтымі днямі Чан-Кай-Шы зьвярнуўся да ангельскай улады ў Шанхаі з патрабаваньнем (ці дасканалей з просьбай) ня высоўваць замежнае войска за межы міжнароднага кварталу. Чжан-Кай-Шы меў на мэце прыдаць сабе вагі ў вачох кітайскіх мас, ён разьлічваў пераканаць іх, што ён «таксама» змагаецца супроць імпэрыялістычнага прыгнёту.

Але гэтыя разьлікі лопнулі, як мыльны пузыр. Ангельцы нават не адказалі на зварот Чан-Кай-Шы і гэтым ясна паказалі, што зусім ім ня лічацца: яны надта добрыя дзяльцы, каб укладаць свае капіталы ў загадзя ненадзейнае прадпрыемства.

* * *

Гэтымі днямі 70 тысяч войскаў рушыліся з Ухану, але не на паўднёва-усход, ня супроць Чан-Кай-Шы а на поўнач—на Пекін, супроць мацнейшага ворага кітайскай рэволюцыі Чжан-Цзо-Ліна. Калі Ўханскі ўрад парашыў так паслабіць свой тыл, то ясна, што ён ня прыдае вельмі вялікага значэньня той небясьпецы, якая пагражае яму з боку Чан-Кай-Шы.

Кітайская буржуазія, якая стаіць за сьпіною Чан-Кай-Шы, уяўляла з с сябе значную сілу, пакуль яна сумесна з рабочай клясай і сялянствам выступала супроць імпэрыялістых і іх прыслужнікаў—рэакцыйных кітайскіх генэралаў. Але яна недастаткова моцна, каб у працягу доўгага часу адыгрываць самастойную ролю ў грамадзянскай вайне.

З гэтага, бязумоўна, ня выцякае, што буржуазія і Чан-Кай-Шы зышлі на нішто. Яны ўсё яшчэ ўладарствуюць на Паўднёва-сходнім Ўузьбярэжжам Кітаю, яны ўсё яшчэ маюць у сваім распараджэньні досыць буйныя вайсковыя сілы.

Пабачыць Леніна горад!!!

Заўтра ўвечары з Менску выяжджае ўсебеларуская экскурсыя працоўнай моладзі па маршруту Менск—Ленінград—Краншат—Волхаўбуд.

Пабачыць горад Леніна!—якія прыветныя гэтыя словы для кожнага маладога рабочага, работніцы, селяніна...

Але як кажуць: гані монету! Так і здарылася тут, бо раз хочаш пабачыць, дык у наш век, патрэбны грошы... Ды і грошаў не мала... 40 рублёў бяз грыўні!

Як толькі было абвешчана, што прымаюцца заявы на паездку у Леніна горад, на Волхаўбуд, на «Парыскую Комуну»—

рэдакцыя начала атрымліваць рознакаляровыя канвэрцікі, з паметкамі: экскурсыя, у экскурсыю, для экскурсыі, а іншыя хлапцы, па сваёй сьпешцы і запамятвалі пісаць гэтае слаўцо. Але бязумоўна, што ўсе заявы даходзілі да мэты—у экскурсыйную камісію.

Расьце лік заяў. Пухне справа, і усё заявы, заявы, заявы...

Набралася—каля 400. Шмат! Ледзь не поўтысячы.

Засядала цэлую ночку навылет экскурсыйная камісія. Трэба было: пасланы у процантных суадносінах у першую чаргу маладых рабочых, затым сялян, і ўрэшце маладых служачых,—альбо як мы прызвычаліся іх наогул зваць «бюрократаў»... І яшчэ адны проценты. Тут уначы, экскурсыйная камісія, праводзіла нацполітыку—рэгулявала нацыянальны склад экскурсіі. Клясавы і нацыянальны падбор скончаны. Прозьвішчы выпісаны на аркушы паперы, падзелены на акругах. А праз дзень на шпальтах газэты чарнее чорным жырным корпусам сьпіс экскурсантаў.

І тут пачалося самае цікавае. Аб ім і раскажам чытачу.

— Кажух прадам...

У рэдакцыю прылятае са сьпісам экскурсантаў малады друкар.

— Таварышы, ратуйце, бяда...

— Што такое якая бяда...

— Ды бяда, прападаю, ратуйце...

Мы дзівімся. Пытаем у хлапца ў чым права.

— Грошай няма... няма чым першую палову заплаціць, прапалі надзеі...

Ад сьмеху прысутных хлапец яшчэ больш зьбянтэжыўся.

— Ну што рабіць?—недаўмеваў ён.

І раптам: —Ура! Ідэя! Загоню кажух! Цяпер лета, і мне ён больш не патрэбен! А за лета зьбяру на новы, на лепшы!

Экскурсыйная камісія напісала хадайніцтва ў касу ўзаемадапамогі, каб яна дала хлапцу пазыку. Няма ведама, ці узяў ён пазыку, ці «загнаў непатрэбны кажух», але грошы ім былі унесены і ен едзе пабачыць Леніна горад!

Два браты.

Аднаго звалі Хаім, другога Хоня. Прозьвішча адно—вядома браты. У сьпісе было надрукована прозьвішча і першая літара імя.

Прыходзяць абодва ў рэдакцыю з запытаньнем каго залічылі. Але паколькі яны ў заявах таксама пісалі толькі першыя літары сваіх імён, дык паўстала цэлая, як кажуць, проблема, якую і вырашыць цяжка.

Экскурсыйная камісія парадзіла ім зрабіць лётарэю і разыграць паміж сабою імя экскурсанта. Яны так і зрабілі. Выйграў вядома адзін з іх. А другі доўга стаяў у рэдакцыі і са злосьцю на брата казаў:

— А можа гэта і мае месца... от ліха... бяда...

По пяць выплачу...

Экскурсыйнай камісіяй атрыманы наступны ліст:

Міленькія браточкі!

Я вельмі хачу паехаць у Ленінград. Атрымаў ваш ліст, у якім вы паведамляеце, што я залічаны экскурсантам. Дзякую. Але справа ў тым, што як ня зьбіраў я грошай—нічога ня вышла і мне прыходзіцца астацца, ня ехаць... А ехаць, таварышы, хочацца... Я вам даю параду, што зрабіць: Вы дзе небудзь пазычце для мяне дваццаць два рублі і 50 капеек, прышліце мне іх, тады я паеду...

А я грошы вам буду выплачваць на працягу лета на пяць рублёў у месяц, а апошні месяц прышлю і проценты, заместа 2 р. 50 к.—цэлых пяць рублёў. Калі паслухаецеся маёй парады, дык паездка мая забясьпечана, і я экскурсант! 8 прыв. (подпіс).

Зразумела, што як не хацелася экскурсыйнай камісіі «паслухаць параду» гэтага таварыша, усё-ж такі прышлося яму адмовіць, бо кожны дзень прыносіў усё новыя і новыя пераводы на пошце з паловай патрэбнай сумы грошай...

І імя адно, і прозьвішча адно.

І аднаго Адам, і другога—Адам. І прозьвішчы адны і тыя-ж. І жыве ў адной і тэй-жа хаце адзін дзе жыве другі.

Прыходзіць паштоўка з паведамленьнем, аб залічэньні ў экскурсанты. І якраз трапляе ў рукі не таму Адаму, што заяву падаваў, а таму, што не падаваў заявы.

— Э, думаю я сабе, сказаў адзін з Адамаў: хоць і заявы не падаваў, але «даві момант». Пашоў і заплаціў першую палову грошай. Грошы прынялі. Выдалі квіток на экскурсыю. Маўчыць сабе хлапец.

— Што такое, разважае другі Адам, які падаў заяву, усім паведамленьні папрысылалі, а мне не... Пайду даведаюся.

І якое зьдзіўленьне яго ахапіла, калі яму адказваюць у рэдакцыі пераліставаючы сьпісы:

— Ты-ж яшчэ пазаўчора грошы заплаціў.

— Ды не, не плаціў.

— Як не плаціў? Цябе-ж Адам завуць?

— Адам.

— Глядзі: і адрас твой?

— Мой! А я грошай не плаціў...

Прышлося прыняць і ад яго грошы—вядома па праву.

Так двух Адамаў і залічылі ў экскурсыю. Адзін падаў заяву, а другі атрымаў паведамленьне. Затое як адзін, так і другі Адам—маладыя рабочыя, і маюць поўнае права удзельнічаць у экскурсыі працоўнай моладзі.

Ня цярпіцца...

— Кінь разводзіць Васька глупства.

— Ды я ўжо братка сьніў што я ў Ленінградзе з хлапцамі агледаю Ленінград з вышкі Ісаакіеўскага сабору. І ведаеш... быццам агледаем мы Ленінград, а вецер як падзьме з мора, ды як рване маю шапку дык яна сарвалася з галавы... я пачаў крычаць, абудзіўся ад крыку, расчыняю вочы, гляджу, аж ляжу я яшчэ покуль што на ложку, а вецер праўда на хаце гуляе—пакно звечару запамятаў зачыніць...

— Ты мне скажы, Васька! Вось цяпер так як станеш сядзіся ў вагон і едзь, дык я адразу і паеду...

— На ўсё свая чарга адказваю.

Прыведзеныя ўрыўкі яскрава характарызуюць зацікаўленасьць моладзі да экскурсыі якая сёньня увечары кранецца з Менску на напрамку у горад Леніна.

Бэта.

Першая Усебеларуская

Заўтра ўвечары з Менску выяжджае масавая экскурсія рабоча-сялянскай моладзі Беларусі, організаваная рэдакцыяй «Чырвонай Зьмены», па маршруту Менск-Ленінград-Краншат-Волхабуд-Менск.

Наша экскурсія масавая. Экскурсантаў не адзін, і не два дзесяткі, а **звыш 120 чалавек.** Пры сучасных абставінах, калі на долю комсамолу прыпала роля сапраўднага кіраўніка і організатара разумнага і прыемнага адпачынку рабоча-сялянскай моладзі, экскурсія мае вялікае значэньне. Значэньне яе ў тым, што ахапіўшы такі адносна вялікі лік моладзі, яна пакажа ёй культурныя багацьці гораду Леніна, яна пакажа моладзі буйную індустрыю Саюзу ССР, яна узмоцніць жывую сувязь па шэфству з флётам, з падшэфным Комсамолу Беларусі лінкорам «Парыская Комуна».

Ленінградзкі Комсамол наладжвае спатканьне экскурсіі, наладжвае вечар спайкі паміж экскурсантамі—моладзьдзю Савецкай Беларусі і ім, Ленінградзкім комсамолам. Гэта кажа аб тым, што у УсеЛКСМ існуе братэрская сувязь, гэта кажа аб тым, што маладыя рабочыя Ленінграду, дзе шырака разгорнута буйная прамысловасьць, брат маладога рабочага і селяніна Савецкай Беларусі.

Экскурсію праводзіць рэдакцыя «Чырвонай Зьмены». Гэта кажа аб тым, што наша газэта вучыцца быць організуючым цэнтрам думак моладзі, кажа аб тым, што распачатая ёю палаcа конкрэтных мерапрыемстваў своечасовая, што моладзь зацікаўлена тымі мерапрыемствамі, якія праводзіць газэта, адгукваецца на іх.

З розных заводаў і фабрык Савецкай Беларусі, з глухіх кутков Мазыршчыны, Калінішчыны, Віцебшчыны едзе у ліку экскурсантаў працоўная моладзь. Перад экскурсантамі, у сувязі з тым што існуе вялікая зацікаўленасьць да таго, што будуць бачыць яны ў Леніна горадзе, стаіць задача **расказаць** калі яны зьвернуцца да хаты **шырокім масам моладзі пра горад Леніна**, пра жыцьцё нашых ленінградзкіх братоў-комсамольцаў пра нашых падшэфных маракоў «Парыскай Комуны».

У той час, калі па Беларусі шырока разгортваецца турысцкі рух моладзі, пролетарскі турысцкі рух, у задачы якога ўваходзіць не адзіночнае брадзяжніцтва-вандраваньне, а масавае вандраваньне з уцягненьнем шырокіх колаў, з мэтаю праведзеньня сярод іх культурна выхаваўчай працы, гэтая экскурсія, паколькі яна фактычна зьяўляецца першай Усебеларускай, і ёсьць асновапаложніца масавага пролетарскага турысцкага руху у Савецкай Беларусі.

Заўтра экскурсія выяжджае з Менску. Па дарозе, на амаль што кожнай чыгуначнай станцыі, да яе будуць далучацца асобныя экскурсанты.

Пажадаем ад імя маладых рабочых і сялян Савецкай Беларусі гэтай Першай Усебеларускай экскурсіі працоўнай моладзі—

— **шчасьлівага, карыснага і прыемнага падарожжа!** **Бар.**

Дзяўбем па аднаму месцу:--бюрократызм

Адкуль узяць справку?

Комсамолец Тугэр доўгі час быў беспрацоўным. Нарэшце біржа пасылае яго працаваць на цагельны завод. Прышоў ён туды, а там і заводу такога няма, а ёсьць адзін, дык там рабочых ня трэба. Вярнуўся Тугэр да хаты. Хадзіў 10 дзён беспрацоўным. Пасьля нейкім чынам папаў на грамадзянскія працы. Пашоў ён у страхкасу каб атрымаць дапамогу за тыя 10 дзён што ён быў беспрацоўным. Але яму даюць адказ. «Дзеля таго, што вы працавалі на цагельным заводзе гэтыя 10 дзён, вам дапамога выдана быць ня можа».—Як, кажа Тугэр, я ж там не працаваў.

— Ну дык прынясеце адтуль спраўку што вы не працавалі?—І ходзіць Тугэр, і ня ведае адкуль узяць яму спраўку што ён не працаваў.

М.

Слуцкія філёзофы

(Па матар'ялах РСІ)

У нас за гэтага часу ў большасьці прызвычаіліся гаварыць пра валакіту і бюрократызм у якіх небудзь гандлёвых, а часам і ў савецкіх установах. Рэдка прыходзіцца слухаць пра бюрократызм у профсаюзных організацыях тым больш... сёньня мы зьбіраемся паведаміць пра факт даволі салідный валакіты акруговага аддзяленьня профсаюзу.

Пачалася ўся гэтая справа, як у большай частцы водзіцца ў нас, з-за паштаткі селькора. Доніс паведамляў аб тым, што ў Капыльскім раёне хатнія работнікі сябры профсаюзу Народнага Харчаваньня бяз меры гаспадарамі эксплёатуюцца, атрымоўваюць вельмі малую заработную плату і што саюз з свайго боку супроць гэтага крокаў ніякіх ня прымаў...

Грамоўны ў ПК РСІ яшчэ 10-3-26 году доніс быў пераслана Слуцкаму Акрадзяленьню профсаюзу Нархарчаваньня з просьбай неадкладна і падрабязна высьвятліць на месцы усе паказаныя ў донісе факты, прыняць належныя меры і вынікі **з зваротам заметкі** паведаміць у ПК РСІ.

Чытач ужо мусіць дагадаецца... як было далей... Адказу на гэта РСІ ад Слуцкага Акрадзяленьня не атрымала.

25-3-26 году РСІ шле другое запатрабаваньне... Лёс гэтага запатрабаваньня пакрыты таемным змрокам невядомасьці як і лёс наступных трох запатрабаваньняў ад 19/6, 1/9 і 4/10.

Але і бюрократызм мае свае межы. Пасьля катэгорычнага запатрабаваньня зробленага РСІ 27/12—атрыман... адказ. Каб вы толькі ведалі яго! Мягка кажучы, у нас такі адказ кваліфікуюць словам **адпіска**. Нельга прывесьці ўсе філёзофскія разважаньні слуцкіх „профсаюзнікаў". Гэта займе шмат месца. Адно можна сказаць. З адказу ня відаць якія ўсё-ж такі меры прыняты на донісу, што конкрэтна зроблена ў бок паляпшэньня становішча хатнік работніц. Добра вытрымана ў адказе адно месца. Гэта дзе Слуцкае Акрадзяленьне злосна накідваецца на корэспондэнта, падаўшага ў рэдакцыю доніс.

Ня гледзячы на просьбу РСІ зьвярнуць доніс, Слуцкае Акрадзяленьне доніс ня зьвярнула, чым пазбавіла ПК РСІ магчымасьці даскакальна праверыць паказаныя ў ім факты. РСІ добра зрабіла, што аб ўсім гэтым паведаміла Цэнтральнае Праўленьне Саюзу Нархарчаваньня і прапаўнікам з Слуцкага Акрадзяленьня далі добры наганяй.

Ітак, дарагія таварышы, вы думаеце, што бюрократызм бывае толькі ў гандлёвых ці савецкіх установах... Не памыляецеся. Вось нават і ў профсаюзных організацыях ён існуе. І яшчэ... як існуе...

Р.

Пра Шчукана праараба

(Па матар'ялах РСІ).

Яшчэ ў мінулым годзе РСІ Беларусі атрымала ад рэдакцыі «Крестьянской Газеты» ліст селькора аб прарабе гр. Шчукане, які працаваў у жалезкоме 7-га раёну МББ чыгункі, на ст. Прыяміна.

У нататцы паведамлялася, што гэты прараб несвоечасова расплачваўся з сялянамі (работы адбываліся ў маі месяцы—разьлічваліся ў верасьні), браў на працу заўсёды сваіх знаёмых, нават багатых сялян, адмаўляў у працы беднякам і батракам. Амаль штодзённа яго сустракалі п'яным, дрэнна адносіўся да сялян. Якія настроі сеяў гэты прараб, добра кажа ліст сялян напісаны ў рэдакцыю «Звезда»: «Дарагія таварышы. Прыдзеце на дапамогу беднаце нашай, якая таўпіцца пакінутая. Нас атручваюць супроць савецкае ўлады тыя дзяржаўныя організацыі, як напрыклад, жалязком, дзе знаходзіцца прараб Шчукан (ст. Прыяміна МББ чыгункі)»... Далей у лісьце словамі прапітанымі сьлязьмі і злобай паведамляецца шэраг фактаў бюрократызму, протэкцыянізму і дрэнных адносін для сялян.

Так паведамлялася ў яскрава напісаным донісе селькора. Здавалася-б, што усё добра... Лёс Шчукана вырашаны. Хутка з ім расправяцца... І усё пойдзе апоў папарадку.

Але-ж не.

РСІ увесь матар'ял у ліпені месяцы перасылае ў аддзел лясных распрацовак чыгунак у Гомель. У верасьні—матар'ял толькі перасылаецца ў аддзел лясных распрацовак Праўленьня МББ чыгункі. У Гомлі, відаць, месяцы 3 займаліся вывучэньнем гэтага матар'ялу. РСІ адносінай ад 14 верасьня запрашае аддзел лясных распрацовак МББ чыгункі аб выніках і лёсе матар'ялу а таксама і Шчукана. Адтуль адказваюць, што такога матар'ялу ў іх ніколі зусім і ня было. Пачалося расьсьледваньне... Шукаюцца адносіны, ляцяць пісулькі, выклікаюцца сьведкі...

Ужо кастрычнік месяц. І вось справа бліжыцца к канцу. Нарэшце, усё-ж такі дачакаліся. РСІ паведамляе рэдакцыю «Крестьянской Газеты», што факты, якія паведамляліся ў донісе селькора, падцьвердзіліся і прараб Шчукан пераводзіцца ў дзясятнікі. Аб гэтым паведамляў РСІ прадстаўнік Упаўнаркамшляху.

Справа сьціхла. Як раптам у сьнежні месяцы з «Крестьянской Газеты» ў РСІ прышоў другі ліст селькора. Ліст паведамляе, што Шчукан з працы ня зьнят працуе на пасадзе праараба і ўсё быццам-бы не зьмянілася.

Вынік які? РСІ далі хлусьлівае паведамленьне і па гэтаму вінаватыя павінны быць прыцягнуты да адказнасьці... Справа з усім матар'ялам перадана пяпер прокурору.

І моцна-ж усеўся гэты Шчукан, што з-за яго толькі сьпісана паперы, толькі шуму нарабілі і усё бяз толку.

Нават часам цэлыя прадстаўніцтвы трэстаў лягчэй ліквідаваць, чым гэтага Шчукана.

Р. Г—н.

Прывучыся чытаць кнігу!

— Што чытае наша моладзь.—Хто за Горкага, а хто і за Есеніна.—Ячэйкі, разгортвайце летам працу з кнігай: ствара́йце суды над кнігай, над чытачамі, арганізоўвайце гурткі „сяброў кнігі", высоўвайце пытаньне аб больш цікавых, карысных кнігах на сваіх сходах, вывешвайце рэкамэндацыйныя сьпісы кніг, разьвівайце ў моладзі прывычку чытаць кнігу.

Што чытае наша моладзь?

„Дайце Горькага"!

Калі вы прыдзеце ў якую-небудзь бібліотэку рабочага клюбу, вы ніколі ня спужаецеся сухімі калёнкамі чытаемасьці кніг; наадварот вам пакажуць добра размалёваныя дыяграмы аб нацыянальным, партыйным, профсаюзным і інш. складзе сяброў бібліотэкі, але ніколі не аб тым, што больш за ўсё чытаюць.

Аб гэтым раскажа загадчыца:

— Чытаюць «наогул» белетрыстыку. А клясікаў слаба... і ўсё!...

Цікава пайсьці ў профшкольскія абшчажыцьці. Пахадзіць... Пагутарыць... і праз гадзіну будзе перад вачыма даволі яскравы малюнак.

Профшкольцы, у сярэднім, бязумоўна ўсе чытаюць.

Некаторыя дабіваюцца плянавасьці, на ложку сьпісак кніг прыбіт, якія павінен асіліць.

І высьвятляецца што лепшым посьпехам карыстаецца **М. Горкі**. Гэта амаль што ў ва ўсіх бібліотэках рабочых клюбаў.

— Дайце, Горкага!.. Просяць!.. Чакаюць!..

І кожны дзень, пасьля гудкоў, калі ў майстарнях асіпаюць станкі і заціхае іх варчлівы гул, ажываюць абшчажыцьці.

Галоўны фронт - гэта француская барацьба ці кніга.

Выпадкамі Чэхавым зачытваюцца. Ведаюць Вс. Іванова, Барыса Лаўранёва.

Вельмі любяць рэволюцыйную рамантыку. «Чапаев» Дм. Фурманава абайшоў амаль што ўсіх.

Пераводныя. Пераводнымі цікавяцца, «па скольку, па стольку». Заманчывы загаловак, прыгожая во кладка, бяруць, а пасьля лаюць. Ня зразумелыя.

І так Горкі, Ус. Іваноў, Фурманаў, наогул кажучы, лепш профкольцам, зразумелыя.

Беларуская літаратура мае сваіх прыхільнікаў сярод моладзі вышаўшай з вескі. Лепшыя аўтары—маладнякоўцы. Маладнякоўская кніжніца. Астатняя маса, толькі часткова іх чытае.

Трэба адзначыць, што большая частка профшкольцаў чытае плянава, 1—2 гадзіны у дзень.

Цікавяцца „псыхолёгіяй"

Як здавалася-бы, што у масе сваёй вучнеўская моладзь павінна была глыбей захапляецца літаратурай.

Але вось «каханыя» аўтары Луі Буссенар—прыключэнчыскія раманы, Уэльс—фантастыка.

Людзі крыху сур'ёзней далей Дж. Лондона, Уптон Сінклера ня ідуць, скардзіцца заг. біб. ім. Таўстога, біліотэкай самай тыпічнай вучнеўскай.

Яна гаворыць аб асобных настроях чытаючай моладзі. Колькі не прабавала уверыць, пытацца нічога!

Справа ў тым што есьць частка моладзі якой, як мне здаецца, глыбей хочацца падыйсьці да навукі, адным словам, «зразумець не зразумелае».

Бяруць псыхолёгію. Так! Псыхолёгію. Прасіжваюць цэлымі часамі, уходзяць не здаволенымі, ні чога не зразумеўшыя.

Прыходзяць зноў... Ніколі ня слухаюць што напрабуе рэкамэндаваць бібліотэка. Ніколі, як факт, кажа загадчыца, проста як быццам ненормальныя.

Гэтыя здарэньні бываюць часта, трэба на іх зьвярнуць увагу, детальна разабраць, факты вельмі цікавыя.

„Што-небудзь пікантнага"...

Просяць літарутурныя дзяўчыны. Есеніна любяць. Ды і наогул кажучы аб Есеніне проста мода, да сьмерці ніводнай кніжачкі ня бралі, а зараз шэрагі... бяруць да сьлёз зачытваюць, сьлюнявяць «Маскву кабацкую» «Споведзь хулігана».

— Усе чытаюць, навокал гавораць, чым мы горшыя...

Вось цікавыя факты: прыяжджае Маякоўскі, Сэйфуліна, шэрагі за Сэйфулінай... Наскокам... Праз тыдзень зноў сьціхае, таксама з Есеніным гарачка на троху спадае.

Апрача бібліотэк існуе яшчэ і «народная творчасьць» перапісаныя ў сшыткі, перадрукованыя на машынках, парнаграфічныя перапрацоўкі «Гора от ума» Грыбаедава, самастойныя поэмы, сальныя вершыкі пад маркай Пушкіна.

На лекцыях дзяржаць пад сталом.

З вершаў у бібліотэках як правіла чытаюць толькі вокладкі, далей гэтага радка, рэдка хто пералістуе.

Устрывожаныя клясыкі.

Ня турбуйцеся!

Гэта «Назад к Астроўскаму», «Ну што брат Пушкін» толькі зьверху прашло, нас не закранула.

Як было, так і засталося.

Чытаюць як школьныя падручнікі, ня больш. Выпадкамі Л. Таўсты ці Дастаеўскі. А так нічога.

Калі у бібліотэце рэкамэндуюць, пагландзіць з ухмылкай.—За каго, прыпіла... Пушкін... іш вырвалася...

Клясыкі клясыкамі а вось за вучнёўскую моладзь трэба ўзяцца, даказаць ёй карысьць добрай сур'ёзнай кнігі.

А. Каліта.

Летам--кнігу ў рукі

Праца з кнігай у нас амаль што зусім у ячэйках не вядзецца. Абмеркаваньні асобных новых кніг, суды над кнігай, суды над чытачом, абсьледваньні юнаддзеламі бібліотэк, комсамольскіх бібліотэк сумесна з нашымі упаўнаважанымі па друку, таго што чытае моладзь, сьпісы новых кніг, рэцэнзіі і бібліографічныя аддзелы ў насьценных газэтах у нас зусім не практыкуюцца. Цікавы вопыт маецца ў ячэйцы трубнага цэху ў Днепрапятроўску. Там хлапцы, каб адцягнуць моладзь ад п'янкі, організавалі продажу цікавых танных кніжак пад лёзунгам «Замест адной бутэлькі піва—шасьць цікавых кніжак». У абедзеныя перапынкі там практыкуюцца громкія чыткі мастацкай літаратуры. Ці нельга гэты вопыт пераняць і нашым ячэйкам Беларусі?

Надыходзіць лета. Разгортваньне самаадукацыі немысьліма без таго, каб мы ня далі штурмок комсамольцу на шэраг неабходных кніг, якія дапамогуць яму разгарнуць свой кругавід, падняць культурны узровень.

Але для гэтага, вядома, нашаму ўпаўнаважанаму па друку неабходна самому ведаць кнігу, бо часта бываюць казусы. Захопленыя агульнай барацьбой супроць Есеніна, «Собачьих переулков», «Мощей» і г. д., самі гэтых кніг ня ведаючы, некаторыя упаўнаважаныя па друку крычалі хлапцам: «Ня чытайце гэтых кніг, гэта шкодныя кнігі»! Вынік—чарга на гэтыя кнігі у бібліотэцы.

Трэба даць комсамольцу гэтую кнігу пачытаць, але змагчы растлумачыць, што ў ёй есьць шкоднага, якія вывікі няправільныя, змагчы організаваць крытычны падыход да такой літаратуры, — толькі гэткім шляхам можна сапраўды весьці барацьбу супроць яе.

У Менскім клюбу «КІМ» пры комсамольскай бібліотэцы маецца група таварышоў, якія разгарнулі вялізарную працу з кнігай. Гэта—бібліотэчная камісія. Яны часта зьбіраюцца і сумесна вывучаюць тых ці іншых аўтараў, сумесна чытаюць, пішуць рэцэнзіі на цікавыя кніжкі.

У кожнай ячэйцы ёсьць група комсамольцаў, якія нават і не сыстэматычна, але чытаюць кніжкі. Чаму-б гэтым таварышам не зьбірацца, сумесна прапрацаваць прачытанае, падзяліцца уражаньнямі аб асобных апавяданьнях. Гэта было-б вельмі карысна і для іх самых, а з другога боку—яны-б зацікавілі кнігай і іншых хлапцоў. Чаму-б ячэйковаму аноргу на лета не організаваць гурток «с я б р о ў к н і г і»?

Трэба на чарговых сходах ячэйкі паставіць пытаньне аб карысным правядзеньні летняга водпуску, дзе высунуць пытаньне аб чытаньні кніг, дзе паставіць даклад мясцовай комсамольскай бібліотэкі.

Прасунуць карысную кніжку ў штодзённае жыцьцё комсамольцаў — задача кожнай ячэйкі на лета.

А.-С-ва.

Вясеньняя праверка

Пачынаецца пэрыод здачы залікаў.—Яны ня страшныя тым студэнтам, якія акуратна наведвалі лекцыі і адбывалі практычныя заняткі.

Да экзаміну падрыхтаваны.

(Менск, Белпэдтэхнікум).

Ня гледзячы на тое, што экзаміны прывыклі лічыць нечым страшным, у адносінах да большасьці нашых студэнтаў гэтага сказаць нельга.

Сярод некаторых тэхнікумцаў можна пачуць такія гутаркі:

«Надыходзяць экзаміны, значыць можна будзе адпачыць, болей вольнага часу».

Перш за ўсё, трэба сказаць, што падрыхтоўка да экзамінаў і самі экзаміны маюць досыць вялікую сувязь з пастаноўкай выкладаньня таго ці іншага прадмету. Калі скажам, напрыклад, выкладаньне матэматыкі ў нашым тэхнікуме стала на належнай вышыні, калі настаўнік матэматыкі ціснуў, як кажуць, што называецца, то і сама падрыхтоўка да не праходзіць куды лепш, чым ся да якога-небудзь іншага прадмету.

Бязумоўна, пры такой пастаноўцы і колькасьць багажу, з якім студэнт прыдзе да экзаміну—большая. Гэтага нельга сказаць у адносінах некаторых іншых прадметаў, як, напрыклад, прыродазнаўства, польмовы і літаратуры.

Цікавае пытаньне—гэта польмова, выкладаньне якое пастаўлена надзвычайна слаба. Калі за два гады праходжаньня польмовы ў тэхнікуме некаторыя студэнты навучыліся чытаць, дык такіх індывідуумаў знойдзецца мала, а рэшта ня ведалі, дык з тым і засталіся.

Ня гледзячы на тое, што згодна пастановы Галоўпрофасьветы, экзаміны павінны рабіцца толькі па тых прадметах, якія канчаюцца на тым ці іншым курсе, пэдагогічная рада не зважаючы на гэта ўхваліла правесьці экзаміны і па польмове, хоць выкладаньне апошняй не канчаецца на першых трох курсах. Між тым такія экзаміны нічога не дадуць.

У сучасны момант ідзе гарачая падрыхтоўка сярод студэнтаў выпускнікоў да дзяржаўных экзамінаў. Уставіўшы галавы ў падручнікі паўтараюць яны пэдагогіку; то там, то сям можна заўважыць групу студэнтаў, якія спрачаюцца на тэму пытаньню мэтазгоднасьці выкладаньня шляхам эўрыстычнага мэтоду і г. д.

Для большай продукцыйнасьці у працы вышлі яны з пакою на двор—у сад на сьвежае паветра.

Якія вынікі дасьць першы экзамін—невядома; вядома толькі адно, што таких выпадкаў, якія пагляндаліся ў ранейшыя гады, калі студэнт слаба наведваў лекцыі, а пасьля перад залікамі за тыдзень-два «экспромтам» налажа і ідзе здаваць—у сучасны момант гэтага ня будзе.

Маска.

Справы студэнцкія.

Перад паласой залікаў.

Беларускі Дзяржаўны Універсытэт раскінуты амаль-што па ўсіх канцох гораду. Адно памяшканьне займае праўленьне Унівэрсытэту па Савецкай вуліцы. Пэдфак і факультэт Права і Гаспадаркі разьмясьціліся па Земляробчаму завулку. У старым, былым памяшканьні Сельгаспадарчага Інстытуту. Мэдыцынскі факультэт—на Унівэрсытэцкай і Шырокай. Інтэрнаты, сталоўка, клінікі—таксама ў некалькіх памяшканьнях.

Часам ідзеш сабе па гораду і заўсёды патрапіш на клініку, якую-небудзь лябараторыю ці інтэрнат Бел. Дзярж. Унівэрсытэту.

* * *

Заглянем у памяшканьне, што на Земляробчаму завулку. Гэты будынак заўсёды поўны студэнтамі. Чаму—зразумела... У гэтым будынку адбываюцца ўсе сходы, вечары, бо тут актавая заля, вельмі шмат габінэтаў, тут займаюцца два факультэты, знаходзяцца бюро партыйнай і комсамольскай ячэек БДУ.

Вечарам будынак гэты пачынае ажыўляцца... Амаль-што штодзённа у пакоях профкому, бюро ячэйкі—пасяджэньні розных камісій... Навакол вялікай пэдфакаўскай насьценнай газэты група студэнтаў з шырока расплыўшайся на твару ухмылкай, відаць, зачыталася вясёленькім фэльетонам, якіх у газэце шмат.

У даўжэзным калідоры студэнты разхажваюць з аднаго канца у другі. У кутку калідору група хлапцоў спрачаецца гарача па пытаньню дыялектычнага матэрыялізму, аб пераходзе колькасьці у якасьць і наадварот.

Залікавая гарачка.

Што самае цікавае ў Унівэрсытэце — гэта залікавая гарачка... Яна ўжо амаль што настала.

У габінэтах...над сталамі пахіліліся галавы студэнтаў, якія рыхтуюцца да залікаў.

Эй, ты, браток... пазыч мне Гільфэрдзінга, «**Фінансавы капітал**» ці **Катаева** пэдагогіку... век не забуду тваёй услугі.

Дам, але ў тым выпадку, калі ты мне здабудзеш **Ражкова**... Добра, здабуду, толькі дай.

Бібліотэкі, габінэты перапоўнены студэнтамі. Многія ўходзяць займацца ў сад—гэта тыя, якія маюць свае падручнікі.

Адзін у другога распытвае асабліва у старэйшых студэнтаў: «Ты здаваў **Гэрціну** політэкономію? Што ён пытае? Што?...» І часта студэнт, які пытае выцягвае свой блёкнот і падрабязгова запісвае ўсё «канькі» (так называюцца любімыя запытаньні профэсара, якія ён у большасьці задае пры задачы залікаў). Глядзяць адзін другому ў залікавыя кніжкі—колькі ўжо здаў...

Пэрыод залікавай сэсыі адзін з цікавейшых пэрыодаў у жыцьці студэнта. У гэты пэрыод ён часта забывае пра ўсё асабістае. Толькі і ведае кніжку і кніжку. Гэты пэрыод робіць студэнта «об'ектам» рознастайных перажываньняў і хваляваньняў. Добрыя ўсмешкі накідае аб сабе залікавая сэсія.

* * *

Каля дзьвярэй змарачае на сабе увагу вартаўнік, які часта кладзе у бок дачытаную «Звезду» і глядзіць на дзіньнік, каб не прасмаць час, калі трэба даць званок.

Шмат студэнтаў знаходзяцца у читальні, дзе газэты і часопісі зачытваюцца да «дзірак».

Мёртвы—на карысьць навукі.

У памяшканьні мэдыцынскага факультэту можа асабліва зацікавіць пакой, дзе ляжаць трупы. Няпрывыкламу чалавеку робіцца неяк жудасна пры уваходзе у гэты пакой... Пачынае круціцца ў галаве ад нейкага няпрывычнага пачуцьця, якім прапітваецца труп... Гэта няпрывыкшаму чалавеку, які ўпершыню увайшоў сюды... А вось паглядзіце на мэдфакаўцаў... Гэты пакой зьяўляецца для іх самым вясёлым месцам. Шуткі, настроі лящаць адна за другой.

З ланцэтамі ў рукох, асьцярожна рэжуць мэдфакаўцы нярухомую масу, набіраючыся ўсё больш і больш ведаў сваёй спэцыяльнасьці... Тут жыцьцярадасныя, маладыя людзі прымушаюць мёртвых у апошні раз паслужыць на карысьць чалавецтва...

У сталоўку... за настроем

Студэнцкая сталоўка. Гэта месца, куды студэнт з лекцыі, ці з сэмінарскіх заняткаў накіроўваецца задумчывы, часта злосны і з якое ён зноў выходзіць радасны, бадзёры з новымі сіламі.

У сталоўцы заўжды чарга. Многія студэнты прыносяць сюды падручнікі і рыхтуюцца да залікаў чакаючы абеду.

Разам... Колектыўна...

Інтэрнаты... У кожным пакойчыку пяць, а то і па 7 чалавек. Амаль што большасьць хлапцоў і дзяўчат, якія жывуць у інтэрнатах; ужыліся паміж сабою. Ня радка можна убачыць, як колектыў хлапцоў і дзяўчат рыхтуюць разам заліки.

Ноч акутвае сваёй жудаснай мглой студэнцкія інтэрнаты... Моцна сьпяць пасьля стамлёныя дзённай працай над «гранітам навукі» студэнты... Але сьпяць ня усе... Некаторыя сядзяць над залікамі. Заўтра раніцай трэба пайсьці здаваць. Сон як быццам на зло зачынае вочы, але студэнт не паддаецца...

А толькі вясеньняе сонца пачынае сваімі праменьнямі песьціць вокны інтэрнату, як ужо адзін за другім пачынаюць прасыпацца.

У катла за кіпятком, ці ля Умывальніка зьбіраецца чарга.

9 гадзін раніцы. Можна заўважыць, як групамі студэнты ідуць на лекцыі.

Вельмі складаная рэч,—жыцьцё студэнтаў... У універсытэце кожны студэнт павінен прабыць не вялікі тэрмін (усё 4 гады), але гэты пэрыод прабываньня ва Універсытэце застаецца для студэнта памятным надоўга.

Р. Гольд...

Сын супроць бацькі

Рэволюцыя прысабляе да сябе ўрокі усіх жывых, усіх мысьлячых і жадаючых жыць па іншаму. Яна разбурае закон падпачаленьня улады «старэйшых». Найцяжэйшым грэхам-сьвятатацтвам лічылася калі сын выступаў супроць бацькі. І гады рэволюцыі, гады грамадзянскай вайны, гады крывавай барацьбы новага са старым амаль зьнішчылі сьвяты закон чынападначаленьня, сямейнага падначаленьня.

Сын ідзе супроць бацькі. Брат супроць брата. Дачка супроць маткі.—Інтарэсы рэволюцыі становяцца вышэй усякіх пачуцьцяў да родзічаў.

Сын—чырвонагвардзеец сустракаецца на фронце з бацькам контр-рэволюцыянэрам. Крычаць адзін другому—«здавайся, нягоднік!» Але ніхто не здаецца. І тады бацька страляе ў сына. Ці ў рэволюцыйны трыбунал, старшынёю якога малады рэволюцыянэр-комуніст, нападае справа бацькі-белагвардзейца. Цямнее ў вачох у сына убачыўшага прозьвішча бацькі. Прыліваюць кроў да твару, але дрыжачая рука нарэшце выводзіць: «Расстраляць». На тое і рэволюцыя, каб інтарэсы адной асобы не закрываліся інтарэсамі цэлай клясы.

А цяпер хіба рэдкае зьявішча, калі сын на сходзе пайшчыкаў коопэратыву дае адвод старшыні коопэратыву—свайму бацьку, як бяздзейнаму працаўніку?..

Рушацца сямейныя ўстоі падначаленьня, устоі бясьпярэчнага аўторытэту старэйшага. Рушацца гэтыя ўстоі і там у далёкім Кітаі. І там рэволюцыя ломіць стары сьвет. Там завязалася крывавая спрэчка за сьветлае жыцьцё.

І так сын паўстае супроць бацькі.

Чан-Кай-Шы — былы галоўнакамандуючы нацыянальнымі войскамі Кітаю, цяпер здраднік рэволюцыі — «здраднік», праваднір контр-рэволюцыі. І ў той час, калі там, у Кітаі Чан-Кай-Шы расправляецца з пролетарыятам Кітаю, расстрэльваючы дэмонстрацыю рабочых, у чырвонай Маскве сын здрадніка рэволюцыі нават Чан-Кай-шы студэнт Кітайскага Унівэрсытэту імя Сун-Ят-Сэна клеймяць ганьбаю свайго бацьку і заяўляе яму: «Я, як рэволюцыянэр, заяўляю, што Чан-Кай-Шы быў маім бацькам і сябрам рэволюцыянэрам. Цяпер ён перашоў у лягер ворага—ён мой вораг. Прэч Чан Кай-Шы! Няхай жыве пераможная Кітайская рэволюцыя!»

У лісьце да бацькі сын піша:

«Ты выкарыстаў пераварот і зрабіўся «гэроем». Але перамога твая часовая і ня моцная. Комуністы з кожным днём мацнеюць сіламі для будучай барацьбы. Мы лёгка пакончым з табою. Змагаючыся з капіталістымі прыняць з дарогі цябе, іх пешку,—ня так цяжка».

Так заклікае сын-рэволюцыянэр да барацьбы супроць бацькі контр-рэволюцыянэра. На тое і рэволюцыя, каб інтарэсы асоб працівастаўляць інтарэсам клясы. Бат—бацька лютуе. У Нанкіне па загаду Чан-Кай-Шы быў пакараны па ўсіх правілах цэрамоніі студэнт Шанхайскага унівэрсытэту Ху-Шао-Чу. Хто ведае ці не прыдзецца сыну, можа быць і дрыжачай рукою напісаць: «здрадніка і прадацеля рэволюцыі гэнэрала Чан-Кай-Шы расстраляць».

В. К.

Коопэрацыя палепшыць гаспадарку бедняка.

Комсамольцы-коопэратары—прыкладныя працаўнікі.

Дасягаем стопроцантнага коопэрыраваньня насельніцтва

(Жыліхоўскі сельсавет, Слуцкая акруга)

На тэрыторыі Жыліхоўскага сельсавету асобнага коопэратыву няма. Есьць дзьве крамы аддзяленьня Сямежаўскага спажывецкага таварыства, аднак гэта не магло пашкодзіць на распаўсюджваньне ідэй коопэрацыі сярод насельніцтва, па пашырэньне яго коопэрыраванасьці.

Крамы працуюць здавальняюча, неабходныя тавары заўсёды маюцца.

Вялікая зацікаўленасьць гэтай працай комсамольскай ячэйкі і сельсавету паспрыяла таму, што насельніцтва пашло ў коопэрацыю.

На сёньняшні дзень мы маем **260** гаспадарак пайшчыкамі Спажывецкага таварыства і **92** сябрамі сел.-гасп. таварыства.

Бедната зараз поўнасьцю коопэрыравана. Нядаўна яшчэ за сродкі коопэрацыі коопэрыравана **50** бедняцкіх сем'яў.

Усе комсамольцы таксама зьяўляюцца пайшчыкамі коопэрацыі. Пяць комсамольцаў працуюць упаўнаважанымі коопэрацыі ад пайшчыкаў; трое працуюць у крамачных комісіях.

Зьніжэньне цэн у нашых крамах у апошнія часы значна адчуваецца.

Соль падзешавела на **10 проц.**, а гэта самае галоўнае для селяніна.

Як дасягненьне па сельсавету трэба адзначыць яшчэ адсутнасьць прыватных гандляроў.

Атрымоўваюць патрэбныя тавары. беднята атрымоўвае крэдыт на падняцьце сваё гаспадаркі.--Гэта галоўныя дасягненьни нашае коопэрацыі.

Коопэрацыйныя крамы задавальняюць насельніцтва сельсавету патрэбнымі таварамі. а беднаце адпускаецца крэдыт для падняцьця гаспадаркі.

М. Шпілеўскі.

„Позна прышоў“

(м-ка Талочын, Аршанская акруга).

У рабочыя дні служачыя коопэратыву канчаюць сваю працу ў коопэратыве роўна ў 5 гадзін вечары.

Калі для адміністрацыі коопэратыву, ці для служачага бываюць выключэньні, **дык для селяніна, што прышоў за вёрст 8 у коопэратыў, неўмалімыя прыкашчыкі пасьля 5-ці зачыняюць дзьверы і адказваюць:—Позна прышоў.**

Таксама і ў нядзельныя дні, калі сяляне маюць вольны час прыйсьці ў коопэратыў купіць што небудзь, **назіраюцца неаднолькавыя адносіны з боку прыкашчыкаў да пакупацеля.** Напрыклад, калі зойдзе ў коопэратыў працаўнік мясцовай установы—выканае свае справы без усялякай чаргі, а селянін гадзін тры патраціць пакуль купіць фунт газы.

Гэту бюрократычную хваробу прыкашчыкаў трэба зьнішчыць. **Н. Б.**

Заработак—беднаце

(Дукорскі коопэратыў. Менская акруга)

На агульным сходзе пайшчыкаў Дукорскага спажывецкага таварыства была ўнесена прапанова, каб усю беднату ўцягнуць у пайшчыкі коопэрацыі. **Для гэтага прапанована таварыству скарыстоўваць беднату для платнай працы па коопэратыву.**

Пайшчыкі на сваім сходзе казалі, што таварыства, калі патрабуецца падвода на станцыю—**дае зарабіць заможніку, а беднаце адмаўляе.** Гэтага ў далейшым быць не павінна.

Пайшчыкі прапанову аб уцягненьні беднаты ў коопэрацыю спаткалі вельмі прыхільна і пастанавілі: —**«да канца гэтага году спажывецкае таварыства павінна коопэрыраваць усю беднату».**

Пайшчык.

Па коопэратывах

(Рудзенск. Сьмілавіцкі раён)

У кожнай вёсцы сельсавету па ініцыятыве комсамольцаў утвораны коопэрацыйныя куткі, дзе маецца шмат літаратуры аб коопэрацыі.

10 комсамольцаў Рудзенскай ячэйкі—пайшчыкі коопэратыву. Адзін комсамолец ужо другі год зьяўляецца старшынёй рэвізыйнай камісіі і працуе добра.

Нядаўна адбываліся перавыбары праўленьня коопэратыву.

Комсамолец Прышчэпа Трахім выбраны старшынёй.

Я. Баравы.

* * *

(Леніна, Аршанская акруга)

Калі выбралі ў праўленьне коопэратыву комсамольца Злаціна—справа значна палепшылася. Коопэратыў мае 2.662р. чыстага прыбытку. З гэтае сумы адпушчана 290 руб. для коопэрыраваньня беднаты.

Еўмяненка.

Дружнай працай.

(Абідавіцкая ячэйка ЛКСМБ Журавіцкі раён. Магілеўская акруга).

Абідавічы—мядзьвежы куток. за „трыдзевяць земель“ ад раённага цэнтру.

Без коопэратыву—дрэнна і нязручна. Далёка за таварамі езьдзіць. І ў комсамольскай ячэйцы насьпела думка аб стварэньні ў вёсцы коопэратыву.

Ухвалена—зроблена!

Энэргічна правяла ячэйка кампанію за неабходнасьць утварэньня коопэратыву. Комсамольцы „зашумархалі“ па хатах. Навербавалі 165 пайшчыкаў. Дэлегатам у акругу (аформіць коопэратыў) выбіраецца комсамолец.

Цяпер лік пайшчыкаў перавалiў за 300 чалавек.

Працуе коопэратыў прыкладна. Ёсьць ужо і прыбытак. Намечана адчыніць аддзяленьне ў бліжэйшых вёсках.

У праўленьні коопэратыву 2 комсамольцы. Адзін прыкашчыкам, другі скарбнікам. Трэці комсамолец—старшыня рэвізыйнай камісіі. Беднаце ў Абідавіцкім коопэратыве пай у растэрміноўку.

Дапамагае палепшыць гаспадарку.

(Асіпавіцкі раён. Бабруйская акруга).

На Асіпавіцкай раённай комсамольскай організацыі коопэрыравана сельска-гаспадарчым таварыствам **21 чалавек.**

Па ячэйках гэты лік падзяляецца так: **Дзераўцы**--3 чалавекі; **Ясень**--3; **Замошша**--3; **М. Гарошка**--2; **Ясень** (вёска)--2; **Асіпавічы**--2; **Лапічы**--3; **Зборск**--3 чалавекі.

Апрача гэтага **Дзераўцоўская ячэйка, з мэтай лепш апрацаваць Ленінскую дзесяціну, цалкам уступіла ў сябры сельска-гаспадарчага таварыства.**

У большасьці, комсамольцы уступаюць у таварыства **з мэтай атрымаць крэдыт.** Крэдыт скарыстоўваецца галоўным чынам **на паляпшэньне палявой гаспадаркі (землеўпарадкаваньне, уводзеньне шматпольля) і на правядзеньне асушкі балота.**

У праўленьні сельска-гаспадарчага таварыства працуе 2 комсамольцы.

У сьпіс беднаты, якую коопэрацыя бярэцца коопэрыраваць, упісана 6 комсамольцаў.

Комсамольскія ячэйкі энэргічна дапамагаюць партячэйкам праводзіць сходы беднаты наконт коопэрацыі.

Зьмі.

Папярэдзілі абвал

„Чырвоная Зьмена“ дапамагла

У адным з папярэдніх нумароў «Чырвонай Зьмены» быў зьмешчаны допіс юнкора **Молата** у якім ён пісаў, што **столь памяшканьня крамнёваграбільнага заводу ў Прапойску пагражае абвалам і сьмерцю рабочым.**

Па допісу было праведзена расьследаваньне Магілеўскай Камарай Працы. Інспэктарам Працы т. **Савасьцьянавым** быў абследжаны завод, прычым высьветлена, што **допіс Молата правільны.**

У мэтах замацаваньня столі Інспэктарам Працы **прапанована ўстанавіць слупы, вынесьці ўсе мяшкі з камнем з другога павераху. Паказаныя мерапрыемствы выкананы.** Адначасова забаронена ў будучыні складаць і трымаць мяшкі з каменем на другім паверсе.

У лес, на палянку!

Ячэйкі і юнсэкцыі! Ці перайшлі вы на летнія формы культ-масавай працы?

Што рабіць летам?

Агульнагарадзкая культурна-масавая конфэрэнцыя, якая адбудзецца 11-га мая, павінна вырашыць цэлы шэраг практычных пытаньняў культурна-масавай працы. Нашы ячэйкі, юнсэкцыі ў сваёй працы па пытаньням культурнага адпачынку моладзі, быццам-бы зусім няма чаго рабіць, няма спосабаў ахапіць моладзь тым ці іншым мерапрыемствам. Праводзячы той ці іншы вечар, мы ведаем, што такая масавая частка, як гульні на 90 проц. усюды праваліваецца, гэта ня толькі ў ячэйках, але і ў юнсэкцыях.

Прышлося назіраць праведзінае мерапрыемства ячэйкай абутковай фабрыкі. Яна замест дакладу аб міжнародным становішчы, аб быту зрабіла політрулетку, кожны комсамолец з прыемнасьцю круціў за ручку і стараўся не адставаць ад таварышоў. якія раней адказвалі на пытаньні. Вопыт удаўся. Ня ведаю ці праводзіўся ён яшчэ дзе небудзь, але рэкомэндаваць можна было-б замест паўтарэньня гадзінных сухіх дакладаў. Трэба, каб політрасьветкамісіі падрыхтоўваючы загадзя пытаньні да рулеткі, улічвалі-б склад ячэйкі.

Ня гледзячы на такое вялікае зрушэньне культмасавай працы, як наведваньне тэатру: беларускі і яўрэйскі пры напоўненых зборах, дзе ўсяго на 40 проц. купляліся білеты колектыўна ячэйкамі, а я ўпэўнен, што ў кожным пляне політрасьветкамісіі той ці іншай ячэйкі ёсьць пункт аб паходзе колектыўна ў тэатр. Тут можна бачыць бязьдзейнасьць некаторых ячэек.

Тэатр частка масавай працы. Юнсэкцыямі было праведзена шмат вечароў, напрыклад: вечары самадзейнасьці, шахматна-шашачныя сэансы, шахматна-шашачныя турніры, вытворчыя вечары і шмат інш. мерапрыемстваў. Хаця павінен адзначыць, што ячэйкі ў іх амаль што ня ўдзельнічалі. Відавочна, што робіць юнсэкцыя ячэйкі не датычацца і наадварот, у той час, калі ячэйкі могуць надзвычайна добра гэту працу праводзіць у сабе ў чырвоных кутках сумесна з рабочымі. Такія мерапрыемствы, як ваенныя спаборніцтвы ячэйкамі зусім не праводзіліся, у той час, калі пры ўсіх ячэйках маецца ваенпрацаўнік з вялікім пляном ваеннай працы, а жаданьне і магчымасьць ёсьць. Гэта даказалі ваенныя вечары ў клюбе „КІМ“ і політгіры ў юнсэкцыях. Трэба адзначыць, што ў працы ёсьць зрушэньне ў адносінах спаборніцтва. Гэта даказалі ўчора праведзеныя спаборніцтвы ў клюбе „КІМ“ юнсэкцыя Мэдсанпрацы на лепшага скакуна, раскашчыка, пяўца, увасілі ў вечар разнахарактарнасьць і жывасьць, так як кожны ўдзельнік выкідваў асобныя „каленцы“ стараючыся перашчэгаляць таварышоў. У гэтых адносінах юнсэкцыя Мэдсанпрацы павінна атрымаць прыз. Такія мерапрыемствы можна было правесьці ў любой ячэйцы на ячэйковым вечары і ў юнсэкцыях.

Мала намі выкарыстоўваюцца нашы культурныя сілы гораду як: дакладчыкаў, доктароў, профэсароў, урачоў, літаратурных абяднаньняў, муштэхнікуму, хаця ў працы з іх боку сустракаем дрэнныя адносіны, няўвагу к рабочай моладзі, але пры пастаноўцы пытаньня, дзе гэта павінна быць мы ўсё-ж такі маглі дабіцца што небудзь ад нашых культурных сіл гораду.

Зараз надыходзіць лета. Асабліва з наступленьнем вясны „воздуха—дурмана“, сонца, луны і г. д. ёсьць думка, а па мойму лень аб тым, што ўлетку нічога рабіць нельга. Той у водпуск пайшоў, а той—наогул сабе гуляе... І ў ячэйках і ў юнсэкцыях праца слабее. Я лічу, што конфэрэнцыя ў сваёй рабоце практычна павінна вызначыць, што рабіць ячэйкам і юнсэкцыям на лета, а рабіць ёсьць што. Розныя экскурсіі, гулянкі, масавыя таварыскія вечары як юнсэкцый, так і ячэек, спартыўныя заняткі, катаньне організаванае на возбсьпадах і лодках, спаборніцтвы, гульні, фізкультурныя, групавыя і масавыя, ваенныя гульні. Трэба імкнуцца ўсю працу падрыхтаваць пляннава, загадзя ўсё абдумаць, каб ня было ніякіх праваляў і тады ўсе мерапрыемствы могуць удасца.

Бязумоўна, што тут павінны быць зацікаўлены органы партыі, культаддзел ЦСПСБ, культаддзелы саюзаў, акрпалітрасьвет, праўленьні клюбаў, якія за зімні пэрыод паказалі вялікую адважнасьць зрыву работы юнсэкцый.

Дэлегаты конфэрэнцыі, члены бюро юнсэкцый, улічваючы вопыт летніх работ павінны ўсё практычна, што магчыма ў абставінах нашай працы на лета, асьвяціць на конфэрэнцыі, каб культмасавая работа летам, а тут-жа і падрыхтоўка на зіму не праваліліся-б.

С. Хейфец.

Выкарыстаем вольны час.

Гульні вясковай моладзі.

Сапраўдны баец павінен умець хадзіць самымі рознымі спосабамі: шагам, бягом, прыгнуўшыся, паўзком, зімою на лыжах. Ён павінен ўмець лёгка пераматаць усялякія перашкоды: канавы, акопы, парканы, адкосы, балотныя месцы, пераходзіць па разбураных мястох (па аднаму-двух бярвёнах), пераходзіць раўчакі і рэчкі—у брод, уплаў, на лодках, на кані і г. д. Баец павінен быць мэткім і ўмець добра кідаць ручныя гранаты. Ён павінен умець хутка прыстасоўвацца да любых абставін знаходзіць высьце з усякага становішча. Акрамя таго, ён павінен праяўляць вялікую адважнасьць і сілу ў выпадках спатканьня з ворагам у бліжнім баю (атака, выведка).

Зусім зразумела, што ўсе гэтыя якасьці нельга набыць за кароткі тэрмін дзейсьцьвіцельнай службы ў арміі. Трэба выпрацоўваць іх з дзяцінства і асабліва ў дапрызыўным узросьце.

Лепш за ўсё ў гэтым дапамогуць сродкі фізкультуры—гімнастыка, гульні, спорт.

У вёсцы цяжка знайсьці вопытнага кіраўніка фізкультуры і не заўсёды можна купіць ці зрабіць сапраўдныя прылады для гімнастыкі ці спорту. З гэтай прычыны, у першую чаргу, у вясковых гуртках фізкультуры трэба праводзіць розныя гульні.

Для гульняў патрабуюцца вельмі простыя прылады, часам яны непатрэбны зусім. Для большасьці гульняў патрэбен мяч. Калі ёсьць футбольны мяч—добра. Калі яго няма, дык бедаваць нечага. Вельмі ня цяжка самім зрабіць некалькі мячоў: такога-ж разьмеру, як футбольны, удвое больны, удвое меншы і зусім маленькія. З такім наборам мячоў можна праводзіць множаства захапляючых гульняў.

Абшыўку для мячоў можна зрабіць з палатна ці з старога мяшка. Набіць можна: вялікія і сярэднія - саломай, іншымі стружкамі, а малыя—папяровымі абрэзкамі, анучамі. Чым больш загатовіць такіх мячоў, тым разнастайней і цікавей будзе гульня.

Акрамя мячоў, для гульняў можа спатрэбіцца: шасты (жэрдзі) для перацягваньня камандамі, станчы шост—для лазаньня, бервяно ўмацаванае на 60—80 см. ад зямлі—для хадженьня па ім, для розных скачкоў і пералазваньняў; круглы камень (ядро) вагою 7-8 кіло—для кіданьня і некалькі драўляных «гранат» бутэлечнай формы (вагою 800 грам). Для кіданьня на адлегласьць і ў цэль.

Трэба загатовіць таксама стойкі для пераскокваньня ў вышыню і паболып тонкіх планкаў, цераз якія прыдзецца пераскокваць. Добра яшчэ зрабіць паболып кольцаў з лазы ці з дроту (30-35 см. таўшчыны)—для накідваньня на шасты, бутэлькі і інш. Замест стральбы з сапраўднага аружжа часова можна наладжваць спаборніцтвы ў стральбе з лукаў—у паясную мішэнь ці ў цэль з кругамі. Усе гэтыя прылады за 2-3 дні могуць зрабіць самі хлапцы.

Фізкультурныя гульні дапамогуць правільнаму фізычнаму развіцьцю моладзі. Акрамя таго, яны дапамогуць моладзі разумна і з карысьцю для здароўя праводзіць вольны ад працы час, адцягнуць ад хуліганства, п'янства і бояк. Гульні можна праводзіць ня толькі ў гуртках пры хатах-чытальнях ці пры комсамольскай ячэйцы, але і на вячорках, вечарынках, сьвяткаваньнях, кірмашох і ўсякага роду пагулянках. Гурток фізкультуры, а дзе яго няма—ячэйка комсамолу павінны вылучыць для такой працы тройку ці пяцерку актыўных таварышоў. Гэтым організатарам забаў трэба ведаць паболып гульняў, каб захапіць моладзь і прыцягнуць яе да фізкультуры.

В. Старыкоў.

Гудуць пчолкі--слухаць міла

У Міколавага бацькі Ахрэма было тры калоды пчол. Міколава маці Аўгіня ўпарта даводзіла, што пчолы—гэта не пасага ад бацькоў..

Ахрэм за гэта злаваў на жонку і з гэйкай насьмешкай адказваў:

— Пчолы твайго бацькі памерлі на першым-жа годзе. Гэта мае ўласныя. Памятаеш, як сеў адзін рой у вулей, што паставіў я у лесе на дубе? Вось з таго роя і разьвяліся.

Хто праў—ці Аўгіня, ці Ахрэм—няважна.

Важна тое, што Ахрэмавы пчолы не давалі суседзям дыхнуць: як бліснe сонца—разлуюцца пчолы і жаляць кожнага сустрэчнага. А калі яшчэ Ахрэм запальваў гнілушку і падкурваў дымам пчолы—мёд даставаў—дык і ў хаце ня ўседзяць: праз вокны і розныя пчыліяк[і] лезуць, кусаюцца.

Аднойчы як скусалі самога Ахрэма—ледзь чуць не памёр: гадзін пяць качаўся па хлоднаму таку і ўсё войкаў.

Бабы-суседкі заклiналі Ахрэма з яго пчоламі, гаворучы:

— Зьбярэмся, ды пааварачваем калоды... гэта-ж у свае грады выйці нельга.

* * *

Комсамолец Мікола, Ахрэмаў сын, з прачуваньнем слухаў крыўды суседзяў на бацькаўскія пчолы і думаў аб дапамозе гэтаму гору і іншым жалям--большым прысвоеньнем пчол, пасадкай іх у рамкавыя вульлі.

У гэтым дапамог Міколу стары вопытны пчаляр дзед Мароз: зрабілі тры рамачныя вульлі і аднаго разу вечарам перагналі ў іх пчол з калодаў.

Некалькі разоў дзед Мароз заходзіў да Ахрэма, вымаў з вульля рамкі і глядзеў, як працуюць пчолы. Раіў гэта рабіць і Міколу—маладому пчаляру—бо такім чынам пчолы асвойваюцца і ня жаляць людзей.

Ахрэм мае пчолы вось ужо гадоў 23 а мёду да леташняга году ня меў. А як сын Мікола паставіў рамкавыя вульлі—восеньню мелі пудоў пяць чыстага мёду.

Мікола ўгаварыў бацькоў пазваць суседзяў у госьці на мёд. Так і зрабілі.

З апэтытам ядучы сьвежы мёд, госьці казалі:

— У гэтых скрынках і пчолы палепшылі. Выйдзеш сабе у агарод—гудуць пчолкі, аж міла слухаць, лятаюць ля тваёй галавы і ня кусаюцца.

Ярына.

Пчалаводныя прыпеўкі.

Наша поля камяніста—
Трэ' камечыкі зьбіраць.
Нашы хлопцы—комуністы,
Пчол умеюць даглядаць.
Невясёлыя дзянечкі—
Хмурныя, халодныя.
Ой вульлі, вульлі старыя
У гумне—калодныя.
Эй, на бок вярні калоды
Давай вульлі новыя:
Хочаш мець ад пчол прыбытак—
Нажыві рамковыя.
У гародзе на выгодзе
Цьвіце белым цьветам мак
Рой дае пудамі мёду—
Нам навука кажа так.
Бядаваў ня раз мой бацька—
Не вядуцца пчолы ў нас.
І ніколі няма мёду,
Замест мёду—маем квас.
Матка кажа—«бог карае»,
Награшылі мы, відаць,
Кожны год раі ўцякаюць,
Або гінуць у мароз.
Я пайшоў да пчалавода,
Ён параду скора даў.
—«Каб вяліся ў цябе пчолы,
Іх культурна даглядай».

* * *

Вые воўк, сівы воўк
За гародамі.
Будзем добрымі ўсе
Пчалаводамі.
А ў скрыньцы галасок,
Што за тоненькі
Люблю есьці мядок
Я салодзенькі.

Зах. Бульбянік.

Саюзныя навіны

26-га—пленум ЦК

Чарговы пленум ЦК ЛКСМБ склікаецца 26-га мая з наступнай абвесткай дню:

Удзел ЛКСМБ у рацыяналізацыі вытворчасьці і экономічная работа саюзу (Мірынгоф).

Вынікі політвучобы і грунтоўныя моманты пабудаваньня сыстэмы політадукацыі ЛКСМ на 27-28 год (Ратнер).

Даклад аб сыстэме народнай асьветы у БССР (НКП).

Аб мэтадах і формах барацьбы ЛКСМБ з клерыкалізмам.

На пленум запрашаецца камісар лінкору „Парыская Комуна".

Менская комсамолія і Гарсавет.

Менскі АК ЛКСМБ падвёў вынікі ўдзелу комсамольскай організацыі ў справаздачна-перавыбарчай кампаніі Гарсавету. Адзначана, што комсамольская організацыя добра падрыхтавалася да кампаніі, дзякуючы чаму меліся наступныя дасягненьні: добрая яўка комсамольцаў на справаздачна-перавыбарчыя сходы (у частцы ячэек—100 проц.) і адзавальнаючая яўка беспартыйнай моладзі.

Комсамольцамі даваўся шэраг дадатнаў да наказу па пытаньням агульным і спэцыфічна маладзёжным.

Да ўдзелу ў справаздачна-перавыбарчай кампаніі былі прыцягнуты і піонэры, а на некаторых раёнах і вучні (Ляхаўка).

Адначасова адзначана **недастатковае прадумваньне асобнымі ячэйкамі высоўваемых кандыдатур.**

У далейшым вынесена правесьці нараду комсамольцаў—сяброў Гарсавету для праверкі дырэктыў раённай нарады.

У фізкультурнікаў.

У чацьвер, 12-га мая г. г. а 7-й гадзіне ўвечары, у памяшканьні клюбу „КІМ" адчыняецца агульна-гарадзкая нарада комсамольцаў-фізкультурнікаў. На абвестцы дню даклад аб задачах фізкультурнай працы і ўдзелу ў ёй комсамольцаў-фізкультурнікаў.

Норма прадстаўніцтва ад ячэек комсамолу—па 3 чалавекі. У сераду, 11-га мая з 6 да 9 гадзін ўвечары, у памяшканьні АК ЛКСМБ выдача мандатаў.

Курсы раённых піонэрпрацаўнікоў.

Бюро ЦК ЛКСМБ пастанавіла склікаць у чэрвені месяцы ўсебеларускія курсы раённых піонэрпрацаўнікоў.

На курсы будуць прыняты 50 чалавек, яны працягнуцца 3 месяцы.

Гарачае сьнеданьне—ва ўсе школы.

Да канцу навучальнага году Менакрбюро ЮП падвяло вынікі ўвядзеньня у менскіх школах гарачага сьнеданьня.

Адзначана што:

— Гарачае сьнеданьне ў школах сябе безумоўна апраўдала.

— У справе організацыі гарачага сьнеданьня не наглядалася дастатковай ініцыятывы з боку самых школ.

Акрбюро лічыць, што ў наступным навучальным годзе гарачае сьнеданьне павінна быць організавана ва ўсіх школах гор. Менску (да гэтага часу гарачае сьнеданьне існавала толькі ў 17 школах).

Ва ўсе куткі СССР...

500 ліцэраў для вучняў.

Наркамасьветы атрымаў 500 ліцэраў з 50-проц. скідкай у ровныя мясцовасьці СССР.

Ліцэры будуць разьмеркаваны сярод вучняў сямігодак.

Да прыёму у ШМС.

У жнівені г. г. адбудзецца прыём ува ўсе школы сялянскай моладзі БССР. У кожную школу будзе прыняты 40 чал.

Для паступленьня ў ШСМ трэба мець адукацыю ня ніжэй 4-х класаў сямігодкі. Пры прыёме перавага будзе аддавацца моладзі ва ўзросьце 13-18 гадоў.

„У дапамогу рабкору і селькору".

Галоўпалітасьветы сумесна з Выдавецтвам „Чырвоная Зьмена" выдаў брашуру „У дапамогу рабкору і селькору", якая зьмяшчае ў сябе ўсе матар'ялы, патрэбныя ў працы гурткоў рабкораў і селькораў. Выпісваць можна праз радакцыі газэт.

Сярод пісьменьнікаў.

„Узвышша"

— У першых лічбах мая месяца выходзіць з друку 2-гі нумар часопісі „Узвышша", які ў значнай сваёй часцы прысьвечан пісьменьніку **М. Багдановічу**, у зьвязку з 10—годзем са дню сьмерці апошняга.

— Пісьменьнік **Кузьма Чорны** працуе над раманам „Сястра", які пачаў друкавацца з 2-га нумару часопісі „Узвышша".

— **Ул. Дубоўка** працуе над перакладамі з персыдзкай і грузынскай поэзыі на беларускую мову.

— **Крапіва** падрыхтаваў да друку зборнік гумарыстычных апавяданьняў.

— **Сяргей Дарожны** напісаў поэму „Калін" і зараз рыхтуе да друку зборнік вершаў.

— **М. Лужанін** здаў у кніжніцу „Узвышша" зборнік вершаў пад назвай „Накведзь".

— **Язэп Пушча** здаў у ВДВ зборнік вершаў пад назвай «Дзьве вясны», які выйдзе з друку ў маі месяцы.

ПЕРШАЯ ВЫЛАЗКА БАСКЭТБАЛІСТАЎ.

Спатканьне будаўнікоў з працасьветнікамі

Яшчэ холадна на вуліцы..

Вясеньняе сонца падчас паказваецца з-за хутка плывучых па небасхілу хмарак, блісьне сваімі праменьнямі і зноў схаваецца...

Холадна... але не фізкультурнікам! Варта ім было толькі пачуць вясеньняе надвор'е, як высыпалі ўжо на летнія пляцоўкі...

Сёньня першае таварыскае спатканьне па баскетболу паміж камандамі будаўнікоў і працасьветнікаў.

Весела, у адных трусіках скачуць каманды на пляцоўцы. Мяч штохвілінна, то ў адной, то ў другой сетцы. Уважліва сочаць за гульнёй сідзячыя ў старонцы 2 хлапцы—прадстаўнікі абодвых камандаў і запісваюць колькасьць „галоў" кожнай каманды.

Прарэзьлівы сьвісток кіраўніка, крыкі іграючых—«кідай сюлы», „аўт", „штрафно", «спрэчны»—усё гэта зьліваецца ў нейта кіпучае, балэёрае, як гэтыя вясеньні дні...

У выніку 31: 19 у карысьць працасьветнікаў.

Добра прашла першая вылазка.

Р. Г—н.

Гульня ў распале...

Штодзённа сачыць:

ці правільна ідзе зьніжэньне цэн?

„Напэўна вайна будзе"

(Рудзінскі с/с., Сьмілавіцкі раён).

Раней усе нашы сяляне адчувалі дарагавізну тавараў у кооперацыве. Цяпер ня тое—можна дакупіцца. Напрыклад, зьнізілі цэны на цукар (раней 80 к. кілё, цяпер—75), кашміравыя хусткі (раней 8 р. 52., а цяпер—3 р. 40 кап.), паркаль, цюцюн і г. д.

Але дрэнна тое, што насельніцтва не разумее, чаму гэта зьніжаюць цэны. Некаторыя кажуць, што гэта таму, што вайна набліжаецца і інш. Тут трэба вініць наш кооператыў, які ня склікаў сходу пайшчыкаў і не растлумачыў сэнсу кампаніі па зьніжэньню цэн. Яшчэ **больш трэба вініць комсамольскую ячэйку за тое, што яна не паставіла дакладу аб зьніжэньні цэн на агульным сходзе.** Ячэйка таксама ня сочыць за тым, наколькі правільна ідзе ў нас зьніжэньне цэн, можа яшчэ на якія тавары можна панізіць цэны, а ў нас гэта ня робіцца...

Бульбянік.

Чаму павышаюцца?

(Менск, ЦРК).

Зьніжэньне цэн шпарка ідзе наперад, але тут часта бываюць перабоі.

Вось у магазынах МЦРК за апошні час **падаражэлі такія рэчы, як малако** (з 11 на 12 кап.), **лаўровы ліст** (з 60 на 70 к. на кілё), **лімонная соль** і інш.

Некаторыя думаюць, што праўленьне МЦРК проста хоча „балянсіраваць"—на адны тавары паніжаць цэны, на другія—павышаць. Гэта ня так. Павышэньне адбываецца з тэй прычыны, што тыя організацыі, у якіх МЦРК закупляе тавары, самі павышаюць цэны.

Калі прыходзіць новая раскладка цэн у нізавы кооперацыў, то працаўнікі апошняга абсолютна ня ведаюць—чаму на адзін тавар панізілі цэны, а на другі—павысілі...

— „Гэта нас не датычыцца... Гэта справа праўленьня"—заўсёды адказваюць прыказчыкі.

Але ў праўленьні таксама ня ведаюць прычын павышэньня ці паніжэньня цэн.

— Сабекошт павышаецца, ну і мы, зразумела...—адказваюць там.

Безумоўна, гэта ненармальнае становішча. **Кооперацыўныя організацыі павінны больш цікавіцца, больш унікаць у свае гаспадарчыя опэрацыі.**

А. К-та.

Месячнік „таннай" кнігі.

Белдзяржвыдавецтва праводзіць месячнік таннай кнігі. Абвясьціла скідку да 90 проц. Што-ж—справа добрая!

Прыходжу ў магазын. Выбіраю сабе кніжку. Гляджу на адваротак: цана 90 кап.

Ну, думаю, будзе скідка 90 проц. і мне прыдзецца заплаціць усяго толькі 10—12 кап. Ажно ня так! **Скідку даюць толькі тады, калі вы бярэце кніг болей, чым на рубель.**

Выходзіць, што вучань, каб заплаціць танней, павінен купіць 3 ці 4 кніжкі.

Ці вялікую карысьць дасьць такі „месячнік"?

Муха.

30, 31, 32, 33, 34...

Мука—ходкая рэч. Яна мяецца ў розных магазынах і цэны на яе таксама розныя.

Возьмем, напрыклад, крупчатку.

У магазыне ТПО кілё крупчаткі каштуе 30 капеек.

Магазын МЦРК № 20 прадае гэту самую крупчатку па **31 капейцы** кілё.

Магазын МЦРК № 21 прадае кілё па **32 капейкі.**

Магазын „Ларка" на Ніжнім рынку цэніць крупчатку па **33 кап.**

Прыватны гандляр прадае крупчатку па **34—36 капеек** кілё.

Сорт мукі аднолькавы—чаму-ж не аднолькавая цана?

Ш.

На масавым турніры моладзі.

Гульня ў групах закончана.

У склад турніру пераможнікаў увашло 52 чалавекі.

Папярэдняя гульня ў групах 1-га масавага шахматнага турніру моладзі, організаванага „Чырвонай Зьменай", ужо скончана.

У турнір пераможнікаў увашло 52 чалавекі. Гульня ў гэтым турніры будзе ісьці без выходзячых. Усе ўдзельнікі атрымоўваюць дыплёмы і падзяляюцца на 8 груп для працяг[...] меньня гульні.

Пераможнікі гэтых васьмі груп складаюць фінальны турнір, у якім кожны ўдзельнік атрымоўвае прыз. Склад турніру пераможнікаў будзе надрукаван у наступным нумары газэты.

Вячэрні тур...

Вечарэе. Яшчэ няма 7 гадзін, але клюб імя КІМ ужо надзвычайна ажыўлены. І гэта зразумела: тут адбываецца **першы масавы шахматны турнір працоўнай моладзі Менску.**

Гульня хутка пачнецца. Частка маладых шахматыстых таўпіцца каля расьпісаньня тураў з мэтай чым хутчэй даведацца аб прозьвішчах сваіх праціўнікаў. Другія, нібы прыцягнутыя магнітам, сабраліся ля сталоў, на якіх стройнымі шэрагамі стаяць шахматы—карціна, хвалюючая кожнага шахматыстага...

Чвэрць восьмага. Пара пачынаць.

„Шахматныя старычкі" (ёсьць і такія і сярод моладзі!), якія ўжо прымалі ўдзел у шахматных спаборніцтвах, пачынаюць гульню спакойна і ўпэўнена. Навічкі хвалююцца, няўмела перасоўваюць фігуры і з дрожжу чакаюць кожны адказны ход...

Гульня ідзе сур'ёзна і напружана. Удзельнікі турніру дасканала абдумваюць кожны свой крок, баючыся даць праціўніку больш шансаў прысьці да фінальнага турніру, а сабе—да... дзьвярэй (па умовах турніру кожны праіграўшы 2 партыі выходзіць з гульні).

Многія ўдзельнікі гульні, правёўшы пачатак партыі добра, дапушчалі пад канец „зяўкі", чым праводзілі сябе ў дакуку, а праціўніка—у вельмі добры настрой.

„Зяўкі" гавораць аб недастатковай вытрымана сьці нашых шахматыстых. Ал[е] бываюць і даволі цікавыя партыі.

Праз 3-4 гадзіны высьвятляюцца вынікі туру...

Вельмі характэрна, **што рабочая моладзь, якая была да гэтай пары адарвана ад шахматнага жыцьця, паказала сябе надзвычайна добра і абыграла многіх «старычкоў» і „спэцаў"...**

11 гадзін... Шахматысты разыходзяцца з тым, каб заўтра зноў сабрацца правесьці вечар за бойкамі на 64 палёх шахматнай дошкі...

Р. Хігеровіч.

Партыя Левін—Грышчук.

(2-гі тур.).

1. e4, e5; 2. кf3, кc6; 3. cc4, cc5; 4. 0-0, [...] кf6; 5. d4, к:d4; 6. к:e5, 0-0; 7. e4, d[...] 8. ed. к:d5; 9. н4, к:н4; 10. c3, кc6; 11. c3:d[...] c:d4, 12. кc6, ec; 13. лa2, cн7; 14. лd 2, c[...] 15. фg4, фf6; 16. лe2, лd8; 17. h3,d ф[...] 18. cн5, фd5; 19. cd3, лd6; 20. ce4, ф[...] 21. кd2, фн4; 22. ca3, ce8; 23. фh4, л[...] 24. фh:6, gh; 25. c:н4, ca6; 26. c:c5, c:c[...] 27. лfe1, c:e2, 28. л:e2, кpg7, 29. кe3; c[...] 30. лc2, лe8; 31. f3, лe7; 32. кd4, л[...] 33. кf5+ кpf8; 34. к:h6, c5; 35. кg4, кp[...] 36. кe5, лd6; 37. кd3, a5.

У тры радкі.

21-га чэрвеня склікаецца **Ўсебеларуская нарада загадчыкаў школ рабочай моладзі і школ узвышанага тыпу**. Нарада разгледзіць організацыйныя пытаньні працы школ, а таксама програмы выкладаньня і мэтодыкі.

—Галоўпрафасьветы распрацаваў і разаслаў па мясцох **програмы па самаадукацыі для паступаючых на рабфакі і школы ўзвышанага тыпу.**

—Радакцыя газэты „Беларуская Вёска" абвясьціла **конкурс з преміямі на лепшага распаўсюджвацеля газэты.**

—З 9 па 17 мая ў юнсекцыі Менскай Біржы Працы адбудзецца **чарговая перарэгістрацыя беспрацоўных падросткаў.**

> **У сераду, 11-га мая,**
> а 8-й гадзіне ўвечары,
> **у клюбе «КІМ»**
> адбудзецца
> **агульна-гарадзкая культ-масовая КОНФЭРЭНЦЫЯ.**
>
> Абвестка дню:
> 1) Політыка і культурніцтва. (даклад РАТНЭРА)
> 2) Вынікі зімняй працы юнсекцый і практычныя задачы на лета.
> 3) Садаклад акрполітасьвету і садаклад АСФК.
>
> Далегаты ад юнсекцый у колькасьці 10 чалавек,
> далегаты ад ячэек у колькасьці 1 чалавека (політасьветчык) павінны атрымаць мандаты па сваім райкомам.
> Далегаты павінны аслабаніцца ад сваіх абавязкаў, каб мелі магчымасьць прыняць удзел у працы конфэрэнцыі.
>
> **Адз Мен. АК ЛКСМБ**

Крывое люстра

Піонэрскія „мандаліны".

Нашы піонэры ня ўмеюць добра ко[...] тыўна сьпяваць—гэта факт. А калі пя[...] дык зусім ня піонэрскія песьні. Надаўна заўважыў, як па Ленінскай крочыў атрад [піо]нэраў і павадыр зацягнуў такую песьню:

„На Каўказе ёсьць гара,
Пад гарой даліна,
Што глядзіш ты на мяне,
Я-ж не мандаліна..."

Пасьля гэтага „дзіўнага" пачатку д[...] гучных дзіцячых галасоў падхапілі:

„Цымля, цымля, цымля-ля..." і г. д.

Прыводзіць тут зьмест усяго гэтага [...] ру ня варта. Гэта звычайная кабацкая [п]есьня, якую можна пачуць на рынках, у [піў]нушках і г. д. Але якія адносіны мае [гэтая] песьня да піонэрскага атраду нам ніяк не [з]разумець!

Песьня—надзвычайна важная рэч. [Піонэ]ры павінны ўмець добра сьпяваць прыго[жыя] рэволюцыйныя, комсамольскія і піонэр[скія] песьні. Цяпер лета, і нашы атрады пав[інны] выкарыстаць гэты час, каб на вольным па[вет]ры, у садох і на прагулках навучыцца с[пя]ваць тое, што нам патрэбна.

А ўсякім „мандалінам" і „цымля-ля" [тр]эба даць па шапцы.

Павадыр.

Дыспансэрызацыя моладзі

Ніжэй мы друкуем росьпіс сьп[...]

Чацьвер 26 мая—беспрацоўныя бу[...] нікі.

Пятніца 27 мая—таксама.

Субота 28 мая—таксама.

Панядзелак 30 мая—Менгвой і пра[...] лектыў краўцоў.

Аўторак 31 мая—прыватныя прадпр[ыем]ствы (краўцы).

Серада 1 чэрвеня—таксама.

Чацьвер 2 чэрвеня—Завод „Дрэваапр[а]цоўнік", праўколектыў і прыватныя майст[эрні] саюзу дрэваапрацоўчыкаў.

Пятніца 3 чэрвеня—праўколектыў тэ[к]стыльшчыкаў.

Субота 4 чэрвеня—панчоха-трыкатаж[ная,] роўчыная і войлачныя.

Панядзелак 6 чэрвеня—прыватныя пр[ад]прыемствы саюзу тэкстыльшчыкаў.

Аўторак 7 чэрвеня—мясцком сталоўя[...]

Серада 8 чэрвеня—прыватныя прадпр[ы]емствы саюзу Нархарчаваньня.

Чацьвер 9 чэрвеня—таксама.

Пятніца 10—транспартнікі.

Субота 11—таксама.

Панядзелак 13—саўгандлслужачыя,

Аўторак 14, серада 15, чацьвер 16, [пят]ніца 17—таксама.

Субота 18—комунальнікі і нарсувязь[...]

Панядзелак 20—Рабіс, Медсанпраца, Працасьветы.

Аўторак 21—Рабземлес, паперні[кі (...] ношы).

Навука і жыцьцё.

Гранаты містэра Чэмбэрлена.

Чэмбэрлен можа красамоўна гаварыць аб сваім міралюбстве і гарачым жаданьні разброіцца.

Аднак, апошнія чужаземныя часопісі прынесьлі цікавы здымак, які красамоўней чэмбэрленаўскіх прамоў кажа аб ангельскім «міралюбстве».

Здымак паказвае ўзрывы новых ручных гранат на апошніх манэўрах ангельскай арміі. Разрываючыся, яны даюць яркі, асьляпіцельны сьвет, які далёка асьвятляе мясцовасьць. Гэтымі гранатамі будуць карыстацца для асьвятленьня ўначы позыцый ворага. Але разам з гэтым яркім сьветам гранаты нясуць у сябе атрутны «сьлезаточывы газ». Досыць хаця-б адну хвілінку пабыць у гэтым газе—і вашы вочы пачнуць сьлязіцца, зьявіцца рэзкая боль, сьлёзы няўтрымна пацякуць па шчочках, не даючы магчымасьці бачыць, і ўрэшце пасьля доўгіх пакутаў вы сьлепнеце...

Гэтыя гранаты містэра Чэмбэрлена—вельмі добры доказ «міралюбства» «культурнай» Ангельшчыны.

Маленькі барацьбіт.

Лясныя пажары далёка ня рэдкасьць ня толькі ў нас, але і ў Злучаных Штатах, дзе яны прыносяць колосальныя зьнішчэньні. Барацьба з імі вельмі цяжкая з-за немагчымасьці хутка падвесьці да палаючага ўчастку адпаведныя пажарныя снарады.

У сучасны момант амэрыканцы дадумаліся да новага арыгінальнага сродку барацьбы з гэтым ліхам. Яны прыстасавалі для гэтай справы маленькія лёгкія матацыклеткі, якія могуць праходзіць па самым горшым лясным нупявінам. У невялічкай кабінцы, прымацаванай да такога матацыклу, зьмешчаны асобныя рэзэрвуары з хэмічным агнятушыцельным саставам, які дае магчымасьць змагацца з агнем нават пры поўнай адсутнасьці вады. Таксама маецца і звычайны рукаў, які можа быць выкарыстан у мэтах тушэньня пажару недалёка ад рэк і вазёр.

Аўтамабіль, які ня ведае катастроф.

Амэрыка—краіна аўтамабіляў. Але яна і краіна аўтамабільных катастроф; па падліках амэрыканскай статыстыкі кожныя 12 гадзін у Злучаных Штатах адбываюцца 22 «аўтамабільных няшчасьці». Няздзіўна пагэтаму, што амэрыканцы энэргічна працуюць над тым, каб захаваць аўтамабілістых ад гэтых, так часта здараючыхся катастроф. З цэлага шэрагу проэктаў і прапаноў адно найбольш арыгінальнае.

Увесь астоў, усе «цела» аўтамабіля, уключаючы і пасажыраў, заключаецца ў моцную мэталёвую сетку. І вось гэтая сетка і ратуе пасажыраў пры катастрофе. Як-бы ня ўпаў аўтамабіль—ці на бок, ці ўверх тармашкамі,—ён заўсёды ўпадзе на сетку, якая захоўвае прывязаных да сядзеньня пасажыраў ад якіх-бы та ня было калецтваў.

1000 навальніц у хвіліну.

У любую хвіліну на зямной кулі адбываецца ня менш 1000 навальніц з громам і маланкаю. Агульную іх магутнасьць можна вызначыць прыкладна у сто мільёнаў конскіх сіл.

Горад з солі.

Пустыня Сахара (Афрыка) да гэтых часоў хавае ў сябе шмат невядомых і цікавых зьявішчаў. Экспэдыцыя Буханіна выкрыла ня так даўно сярод вялічэзнай пустыні Фашыт, тэрыторыя цэлай Англіі, невялічкі оазіс, у якім жыве каля 100 чалавек.

У гэтым оазісе, усе будынкі, хаты і сьценкі зроблены з самай сапраўднай солі.

1200 дзяцей у гадзіну.

Штогод у Эўропе нараджаецца 10 мільёнаў 664 тысячы дзяцей, г. зн. каля 29 тысяч у дзень, альбо 1.200 у адну гадзіну.

> **Нарада юнкораў.**
> 15-га мая ў м-ку **Астрашыцкі Гарадок** адбудзецца
> **раённая нарада юнкораў друкаваных і насьценных газэт**
> Нарада заслухае даклад радакцыі «ЧЫРВОНАЯ ЗЬМЕНА»
> **Пачатак нарады ў 12 гадзін [у] хаце-чытальні**

Адказныя рэдактары { А. БАРАНЬНІКАЎ. А. КУРЦІН.

Галоўлітбел № 24867, Менск, 2 друкарня БДВ. Тыраж у ліку 3600 экз.